

KENYA JUNIOR SCHOOL EDUCATION ASSESSMENT

GRADE 7 KAZI YA NYUMBANI

KISWAHILI CKEAB 011

Muda: Saa 1 dakika 40

JEDWALI YA MWANAFUNZI

Jina: _____ Shule: _____

Nambari ya tathmini: _____ Tarehe: _____

Nambari ya shule: _____ Saini: _____

SEHEMU A: UFAHAMU (Alama 20)

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu maswali 1–10.

Maisha ya Shule ya Kisasa

Shule ni sehemu ya msingi katika maisha ya mwanafunzi. Siku ya kawaida huanza kwa kuamka mapema na kufika shuleni kwa wakati. Baada ya kuwasili, wanafunzi hushiriki katika maombi ya asubuhi au nyimbo za taifa kabla ya kuanza vipindi vya masomo kama Kiswahili, Hisabati, Sayansi, na Sanaa.

Mbali na masomo, shule hutoa michezo na shughuli za ziada. Wanafunzi hushiriki kandanda, mpira wa wavu, mbio na pia wanajiunga na vilabu kama vile muziki, uandishi wa habari na klabu za mazingira. Vilabu hivi vinawasaidia kukuza vipaji na kujifunza stadi muhimu za maisha.

Shule pia hujenga maadili mema. Wanafunzi wanahimizwa kuwa na nidhamu, heshima na ushirikiano. Hii huwasaidia kuishi kwa amani, kujenga urafiki, na kufanya kazi kwa pamoja. Wanafunzi hukabiliana na changamoto kama kazi nyingi za nyumbani, mitihani ngumu na migogoro ya kijamii. Lakini kwa msaada wa walimu na wazazi, wanaweza kushinda changamoto hizi na kufanikisha masomo yao.

Maisha ya shule yanawaandaa wanafunzi kwa maisha ya baadaye kwa kuwapa maarifa, maadili na ujuzi wa kijamii.

1. Kulingana na kifungu, siku ya mwanafunzi huanza vipi shuleni?

.....
.....

2. Taja masomo manne yanayofundishwa shuleni.

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____

3. Ni shughuli gani nyingine zinazotajwa shuleni mbali na masomo?

.....

.....

.....

4. Eleza umuhimu wa vilabu vya shule.

a. _____

b. _____

5. Taja maadili matatu yanayohimizwa shuleni.

a. _____

b. _____

c. _____

6. Taja changamoto tatu zinazokumbana na wanafunzi shuleni.

a. _____

b. _____

c. _____

7. Je, wanafunzi wanaweza kushinda vipi changamoto hizo?

.....

.....

8. Kwa nini maisha ya shule ni muhimu kwa mwanafunzi?

.....

.....

9. Eleza maana ya neno **nidhamu** kama lilivyoelezwa katika kifungu.

.....

.....

10. Toa maoni kuhusu umuhimu wa kushiriki michezo na shughuli za ziada shuleni.

.....

.....

SEHEMU B: SARUFI (Alama 40)

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu maswali 21–30.

Maisha ya Shule

Shule ni sehemu ya muhimu sana katika maisha ya kila mwanafunzi. Wanafunzi huamka mapema asubuhi, kufika shuleni kwa wakati, kushiriki maombi au nyimbo za taifa, kisha kuanza vipindi vya masomo. Wanafunzi hufundishwa masomo kama Kiswahili, Hisabati, Sayansi na Sanaa.

Mbali na masomo, wanashiriki michezo kama kandanda, mpira wa wavu na mbio. Pia, kuna vilabu kama muziki, uandishi na mazingira. Vilabu husaidia kukuza vipaji na stadi za maisha.

Shule hujenga maadili mema kama nidhamu, heshima na ushirikiano. Hii inasaidia urafiki, kazi kwa pamoja, na kushinda changamoto kama kazi nyingi za nyumbani, mitihani ngumu na migogoro.

Maswali (21–30)

21. Kulingana na kifungu, mwanafunzi huamka lini na kwa nini?

.....

.....

22. Taja masomo manne yaliyotajwa.

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____

23. Ni michezo gani inayoshirikishwa shuleni?

.....

.....

24. Eleza umuhimu wa vilabu vya shule.

- a. _____
- b. _____

25. Taja maadili matatu yanayohimizwa shuleni.

- a. _____
- b. _____
- c. _____

26. Taja changamoto tatu wanazokabiliana nazo wanafunzi.

- a. _____
- b. _____
- c. _____

27. Eleza jinsi wanafunzi wanavyoweza kushinda changamoto.

.....

.....

28. Kwa nini shule ni muhimu kwa mwanafunzi?

.....

.....

29. Fafanua neno **ushirikiano** kama lilivyoielezwa.

.....

.....

30. Toa maoni kuhusu umuhimu wa kushiriki michezo na vilabu.

.....

.....

SEHEMU C: UFUPISHO (Alama 10)

Soma kifungu kifuatacho kisha andika muktasari wa maneno 40–50.

Mazingira Yetu na Umuhimu wa Kuyatunza

Mazingira ni rasilimali muhimu. Yanajumuisha hewa, maji, misitu, wanyama, na ardhi. Bila mazingira safi, maisha ya viumbe hai yangekuwa hatarini. Binadamu wameharibu mazingira kwa ukataji wa miti kiholela, uchafuzi wa maji na hewa, na utupaji wa taka hovyoy.

Njia bora za kuyatunza ni kupanda miti, kuepuka utupaji taka ovyo na kulinda vyanzo vya maji. Miti hutoa oksijeni, hupunguza mmomonyoko wa udongo na kuhifadhi wanyama. Serikali inahimiza kupanda miti na kutumia mifuko ya karatasi badala ya plastiki. Binadamu wanapaswa kuchangia utunzaji wa mazingira kwa manufaa ya vizazi vijavyo.

31. Andika muktasari wa kifungu kwa maneno 40–50.

Nakala chafu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nakala safi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SEHEMU D: KUANDIKA (Alama 10)

33. Andika barua ya mwaliko kwa rafiki yako ukimwalika kwenye sherehe ya kuzaliwa kwako.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Lined area for writing answers.

[illegible]

SEHEMU E: FASIHI (Alama 10)

34. Taja tanzu nne za fasihi.

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____

35. Eleza maana ya vitenzi vishirikishi na toa mifano mitatu.

.....
.....

36. Taja aina tatu za viwakilishi na toa mifano.

.....
.....

SEHEMU F: NOVELA – “Mshale wa Matumaini” (Alama 10)

“Kila mshale uliofyatuliwa kwa matumaini hauwezi kukosa shabaha. Aliendelea kusoma kwa bidii na akawaenzi wenzake wasiokata tamaa.”

37. Eleza maana ya jina **Mshale wa Matumaini**.

.....
.....

38. Eleza sifa za Tumaini zilizoonekana kwenye kifungu.

.....
.....

39. Taja mafunzo unayopata kutokana na kifungu hiki.

.....
.....

40. Eleza methali: **Kila mshale uliofyatuliwa kwa matumaini hauwezi kukosa shabaha.**

.....
.....

41. Eleza umuhimu wa bidii na matumaini maishani ukitumia mfano kutoka riwaya.

.....
.....

SEHEMU A: UFAHAMU (Alama 20)

1. **Siku ya mwanafunzi huanza vipi shuleni?** Huanza kwa kuamka mapema, kufika shuleni kwa wakati, na kushiriki katika maombi ya asubuhi au nyimbo za taifa kabla ya kuanza masomo.
2. **Masomo manne yanayofundishwa shuleni:** a. Kiswahili
b. Hisabati
c. Sayansi
d. Sanaa
3. **Shughuli nyingine zinazotajwa shuleni mbali na masomo:** Michezo (kama kandanda, mpira wa wavu, na mbio) pamoja na vilabu (kama muziki, uandishi wa habari, na mazingira).
4. **Umuhimu wa vilabu vya shule:** a. Husaidia kukuza vipaji vya wanafunzi.
b. Husaidia kujifunza stadi muhimu za maisha.
5. **Maadili matatu yanayohimizwa shuleni:** a. Nidhamu
b. Heshima
c. Ushirikiano
6. **Changamoto tatu zinazokumbana na wanafunzi shuleni:** a. Kazi nyingi za nyumbani
b. Mitihani ngumu
c. Migogoro ya kijamii
7. **Jinsi wanafunzi wanavyoweza kushinda changamoto hizo:** Kwa kupata msaada na mwongozo kutoka kwa walimu na wazazi wao.
8. **Kwa nini maisha ya shule ni muhimu kwa mwanafunzi?** Yanawaandaa wanafunzi kwa maisha ya baadaye kwa kuwapa maarifa, maadili, na ujuzi wa kijamii.
9. **Maana ya neno nidhamu kulingana na kifungu:** Ni tabia ya kufuata sheria, kanuni, na kuwa na mwenendo mwema unaomwezesha mwanafunzi kuishi kwa amani na wenzake.
10. **Maoni kuhusu umuhimu wa kushiriki michezo na shughuli za ziada shuleni:** Kushiriki michezo na shughuli za ziada ni muhimu kwa sababu kunaimarisha afya ya mwili, kukuza vipaji, na kuwajenga wanafunzi kisaikolojia na kijamii.

SEHEMU B: SARUFI (Alama 40)

21. **Mwanafunzi huamka lini na kwa nini?** Huamka mapema asubuhi ili afike shuleni kwa wakati na kushiriki katika maandalizi ya asubuhi kabla ya masomo.
22. **Masomo manne yaliyotajwa:** a. Kiswahili
b. Hisabati
c. Sayansi
d. Sanaa

23. **Michezo inayoshirikishwa shuleni:** Kandanda, mpira wa wavu, na mbio.

24. **Umuhimu wa vilabu vya shule:** a. Kukuza vipaji vya wanafunzi.

b. Kufundisha stadi za maisha.

25. **Maadili matatu yanayohimizwa shuleni:** a. Nidhamu

b. Heshima

c. Ushirikiano

26. **Changamoto tatu wanazokabiliana nazo wanafunzi:** a. Kazi nyingi za nyumbani

b. Mitihani ngumu

c. Migogoro ya kijamii

27. **Jinsi wanafunzi wanavyoweza kushinda changamoto:** Kwa kupokea msaada na ushauri kutoka kwa walimu na wazazi wao.

28. **Kwa nini shule ni muhimu kwa mwanafunzi?** Inajenga maadili mema, inatoa elimu, na inawaandaa wanafunzi kuwa raia wema na wenye ujuzi katika siku zijazo.

29. **Fafanua neno ushirikiano kama lilivyoielezwa:** Ni hali ya watu kufanya kazi pamoja kwa umoja na usaidiano ili kufikia lengo moja na kujenga urafiki.

30. **Maoni kuhusu umuhimu wa kushiriki michezo na vilabu:** Shughuli hizi humsaidia mwanafunzi kuchangamsha akili, kupunguza msongo wa mawazo wa masomo, na kujenga mahusiano mema na wenzake.

SEHEMU C: UFUPISHO (Alama 10)

31. **Muktasari wa Kifungu (Maneno 40–50)**

Nakala Chafu

Mazingira ni rasilimali muhimu kwa viumbe hai. Uharibifu wake kupitia ukataji miti na utupaji taka unaweka maisha hatari. Ili kuyatunza, tunapaswa kupanda miti, kulinda maji, na kuepuka taka ovyo. Kupanda miti na kutumia mifuko ya karatasi husaidia kuhifadhi mazingira kwa ajili ya vizazi vijavyo.

Nakala Safi

Mazingira ni rasilimali muhimu inayohitaji utunzaji ili kulinda maisha ya viumbe hai. Uharibifu wa mazingira unahatarisha maisha. Kupanda miti, kulinda vyanzo vya maji, na kuzuia utupaji wa taka ovyo ni njia kuu za kuyahifadhi mazingira kwa ajili ya vizazi vya sasa na vya baadaye. (Maneno 43)

SEHEMU D: KUANDIKA (Alama 10)

33. **Barua ya Mwaliko wa Sherehe ya Kuzaliwa**

Shule ya Msingi ya Bidii,

S.L.P. 1234,

Nairobi.

Tarehe: 26 Septemba 2026.

Kwa Mpendwa Juma,

YAH: MWALIKO KWENYE SHEREHE YA KUZALIWA KWANGU

Umeshinda gani rafiki yangu? Natumai kuwa upo buheri wa afya.

Lengo la kukuandikia barua hii ni kukualika rasmi katika sherehe yangu ya kuadhimisha siku ya kuzaliwa kwangu. Sherehe hii itafanyika tarehe 10 Oktoba 2026 nyumbani kwetu kuanzia saa nane mchana (2:00 pm).

Kutakuwa na michezo mbalimbali, vyakula vitamu, na burudani kibao. Uwepo wako utaleta furaha kubwa sana kwangu na kwa familia yangu.

Tafadhali nijulishe ukipata barua hii ili nifanye maandalizi ya kutosha. Natumaini kukuona siku hiyo!

Wako wa dhiti,

(Saini yako)

Amani Baraka.

SEHEMU E: FASIHI (Alama 10)

34. **Tanzu nne za fasihi:** a. Fasihi Simulizi (Hadithi, Methali, Riddhi)

b. Fasihi Andishi (Riwaya, Tamthilia, Ushairi)

c. Ushairi

d. Igizo / Tamthilia

35. **Maana ya vitenzi vishirikishi na mifano:**

o **Maana:** Vitenzi vishirikishi ni vitenzi vinavyoeleza hali ya kitu/mtu au kuunganisha mada na taarifa bila kuonyesha kitendo halisi kinachotendeka (vimesimama badala ya kitenzi kikuu).

o **Mifano:** ni, si, ndio, wa, yuko, yu. (Mfano katika sentensi: Yeye **ni** mwanafunzi).

36. **Aina tatu za viwakilishi na mifano:** a. **Viwakilishi Nafsi:** (Mimi, Wewe, Yeye, Sisi, Ninyi, Wao)

b. **Viwakilishi Viashiria / Vionyeshi:** (Huyu, Huyu hapa, Yule, Hicho)

c. **Viwakilishi Idadi:** (Wawili, Wachache, Wengi)

SEHEMU F: NOVELA – “Mshale wa Matumaini” (Alama 10)

37. **Maana ya jina "Mshale wa Matumaini":** Linawakilisha nia, malengo, au juhudi zinazoelekezwa katika kufikia mafanikio maishani, ambapo matumaini na bidii vinamwongoza mtu kufikia shabaha yake bila kukata tamaa.

38. **Sifa za Tumaini zilizoonekana kwenye kifungu:**

o **Mwenye bidii:** Aliendelea kusoma kwa bidii masomoni mwake.

o **Mwenye matumaini / Mvumilivu:** Hukosa kukata tamaa hata anapokumbana na changamoto.

o **Mtiifu / Mwenye kuhamasisha wenzake:** Aliwaenzi na kuwatia moyo wenzake wasiokata tamaa.

39. **Mafunzo unayopata kutokana na kifungu hiki:**

o Hatupaswi kukata tamaa hata tukabiliane na changamoto gani.

o Bidii na kuwa na nia thabiti huleta mafanikio maishani.

o Ni muhimu kuwatia moyo na kuwasaidia wenzetu ili tufikie malengo pamoja.

40. **Eleza methali:** "*Kila mshale uliofyatuliwa kwa matumaini hauwezi kukosa shabaha*" Methali hii ina maana kuwa juhudi zozote zinazofanywa kwa nia njema, bidii, na imani thabiti lazima zizae matunda mema au zifanikishe malengo yaliyokusudiwa.
41. **Umuhimu wa bidii na matumaini maishani ukitumia mfano kutoka riwaya:** Bidii na matumaini ni nguzo zinazomwezesha mtu kushinda vizingiti vyote vya maisha. Kama inavyoonekana katika riwaya, mhusika anayeendelea kusoma kwa bidii na kutokata tamaa hatimaye anafanikiwa kufikia malengo yake ya kimasomo na kimaisha na kuwa mfano wa kuigwa kwa wenzake.